Judecătoria Căușeni, sediul Central, judecător Colun Svetlana

Dosarul nr. 2a-3703/25
2-23028812-02-2a-27102025

D E C I Z I E

3 martie 2026 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Eleonora Badan-Melnic
judecători Svetlana Vîșcu și Roman Pascari
Grefier Ionela Muturniuc

examinând în ședință publică apelul declarat de avocatul Tatiana Voloh, în interesele apelantei Bicherschi Victoria, și apelul declarat de Primăria or. Căușeni, împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 13 iunie 2025, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Bicherschi Victoria împotriva Instituției de Educație Timpurie Grădinița-creșă nr.7 din or.Căușeni, intervenient accesoriu Primăria or. Căușeni, cu privire la anularea ordinului și încasarea indemnizație,

A C O N S T A T A T:

ÎN FAPT

1. La 23 februarie 2023 Bicherschi Victoria a depus cerere de chemare în judecată împotriva IET Grădinița-creșă nr. 7 din or. Căușeni cu privire la anularea ordinului și încasarea îndemnizației.

2. În motivarea cererii este indicat că la 24 noiembrie 2022 șeful interimar al Instituției de Educaţie Timpurie (IET) nr.7 din or. Căușeni, Bodulescu Sofia a semnat ordinul cu nr. 177-P, conform căruia Bicherschi Victoria, începând cu data de 24 noiembrie 2022, a fost eliberată din funcţia de șef pe probleme de gospodărie. Întru justificarea ordinului de eliberare a fost invocat faptul absenţei fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (art. 86 alin. (1) lit. (h) al Codului Muncii). Susține că sunt o familie cu trei copii ***** a.n. *****, ***** a.n. ***** si ***** născut la *****. Nou- născutul avea 5 luni la momentul concedierii sale din funcţie. După finisarea concediului de maternitate a revenit la serviciu, deoarece în concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului a plecat mama sa, bunica copilului (Popov Ludmila). Imediat solicitând concediul de odihnă binemeritat. Din motive întemeiate (starea de sănătate a copilului) în temeiul art. 120 Codul Muncii, odată cu finisarea concediului de odihnă

(14.09.2022) a solicitat concediul neplătit pe o durată de 90 zile (Codul Muncii). Dna Bădulescu Sofia, administratorul unităţii nu i-a dat nici un răspuns despre decizia primită, ca după 60 de zile să o informeze că este concediată.

3. La 26 decembrie 2022 a depus cerere prealabilă către directorul-interimar IET nr. 7 Bodulescu Sofia, la care nu a primit nici un răspuns referitor la satisfacerea cerinţelor invocate.

4. Solicită reclamanta admiterea acţiunii, anularea în tot a ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 a sefului interimar IET nr. 7 din cadrul Consiliului orășenesc Căușeni; restabilirea sa în funcţie de şef pe probleme de gospodărie al IET nr. 7; încasarea din contul pârâtului în folosul său a salariului pentru timpul lipsei forţate de la lucru, cât şi a plăţilor de care a fost nelegitim lipsită (plata unică cu caracter excepţional-HG 710/2022). Suma salariului pretins va fi precizată în instanţa de judecată; încasarea din contul pârâtului în folosul său a pagubei morale. Cuantumul pagubei morale va fi prezentat în instanţa de judecată (f.d. 1-2).

5. Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 28 februarie 2023 nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, cu acordarea termenului de 5 zile din momentul recepționării pentru lichidarea neajunsurilor indicate în partea discriptivă a încheierii.

6. La data de 10 martie 2023 Bicherschi Victoria a depus cerere de concretizare în care este indicat că, ea a fost angajata Instituţiei de Educaţie Timpurie, Grădiniţa de copii nr. 7 din or. Căuşeni în baza contractului individual de muncă nr. 45 din 01.04.2013 pe o perioadă nedeterminată, în calitate de şefă de gospodărie.

7. Prin Ordinul nr. 177-P din 24.11.2022, ei i s-a aplicat sancţiunea disciplinară sub formă de concediere din funcţia de şef de gospodărie în temeiul art. 86 alin. (1) lit. h) Codul Muncii, pentru absenţa fără motive neîntemeiate de la lucru timp de patru ore consecutive în timpul zilei de muncă, fără a ţine cont de pauza de masă. Ordinul nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria a fost expediat în adresa dânsei prin intermediul poştei terestre.

8. La 26.12.2022, nefiind de acord cu Ordinul nr.177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului, ea a înaintat pârâtului o cerere prealabilă prin care a solicitat revocarea integrală a Ordinului nr.177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului, ca fiind emis contrar prevederilor legale, menţinerea cererii depuse cu privire la acordarea concediului neplătit pentru perioada 15.10.2022 - 15.01.2023, menţinerea şi aprobarea cererii cu privire la acordarea concediului pentru îngrijirea copilului *****, născut la *****, până la împlinirea vârstei de 3 ani. La cererea din 26.12.2022, nu a primit nici un răspuns. Ea a activat în instituţia pârâtă din 01.04.2013 în funcţia de şef de gospodărie. Pe parcursul activităţii sale a manifestat diligenţa necesară faţă de munca pe care o presta, nu a avut nici o neînţelegere cu colegii sau cu directorii de grădiniţă. La ***** a născut al treilea copil *****. În perioada 01.04.2022 - 04.08.2022, s-a aflat în concediu de maternitate pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, în conformitate cu art. 124 alin. (1) din Codul muncii, ce se constituie din concediul prenatal de 70 de zile calendaristice şi un concediu postnatal de 56 de zile calendaristice. Ulterior, în perioada 05.08.2022 – 14.09.2022, reclamanta s-a aflat în concediu ordinar pentru anii de muncă 2021 - 2022.

9. La 24 noiembrie 2022 a solicitat prin cerere concediu neplătit pe o perioadă de 90 de zile, începând cu data de 14.09.2022. Cererea a trimis-o prin intermediul fiicei sale, pe motiv că a fost în imposibilitate de a merge personal la grădiniţă. Preventiv, între directorul-adjunct al grădiniţei, Bădulescu Sofia şi ea s-au dus discuţii privind acordarea concediului neplătit, începând cu 14.09.2022. În discuţia verbală directoarea a acceptat cererea reclamantei şi urma ca reclamanta să prezinte cererea scrisă. Contrar acceptării verbale a cererii de acordare a concediului neplătit, director-adjunct nu a primit, înregistrat şi emis ordin de acordare a concediului neplătit, cât şi nu a fost informată, în nici un mod acceptabil, privind respingerea cererii de acordare a concediului neplătit.

10. Respectiv, reieşind din faptul acceptării cererii privind concediul neplătit din discuţia avută, reclamanta a considerat că cererea i-a fost acceptată şi că i s-a acordat concediu neplătit.

11. La 18.11.2022, reclamanta a depus cerere privind acordarea concediului pentru îngrijirea copilului ***** până la 08.06.2025 (atingerea copilului a vârstei de 3 ani). Cererea în cauză a depus-o prin intermediul mamei sale Popova Ludmila, deoarece ea a fost în imposibilitate de a se prezenta în persoană, în legătură cu starea de sănătate a copilului Tiberiu. Din spusele mamei cunoaşte că cererea a fost înmânată directoarei Bădulescu Sofia în prezenţa mai multor angajaţi ai grădiniţei, însă ultima a refuzat să o ia şi cererea a rămas pe masa directorului-adjunct. Cererea în cauză de asemenea nu a fost înregistrată şi nu i s-a oferit un răspuns. Iar, la 24.11.2022, directorul-adjunct al Grădiniţei nr.7 din or. Căuşeni a emis Ordinul nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului, potrivit căruia, faţă de reclamanta Bicherschi Victoria, şef de gospodărie, a fost aplicată sancţiunea disciplinară sub formă de concediere în temeiul art. 86 alin. (l) lit. h) din Codul muncii, pentru absenţă fără motive întemeiate de la lucru timp de patru ore consecutiv în timpul zilei de muncă, fără a ţine cont de pauza de masă.

12. Din conţinutul Ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului, rezultă că, într-adevăr, la data de 14.09.2022, Bicherschi Victoria a înaintat cerere privind acordarea concediului neplătit, cererea fiind transmisă de către fiica reclamantei în vârstă de 8 ani. Cererea a fost respinsă oral, cu condiţia că Bicherschi Victoria era aşteptată la serviciu la data de 15.09.2022. Dat fiind faptul că, Bichershi Victoria nu s-a prezentat la serviciu şi nu a prezentat careva acte confirmative care motivează lipsa de la serviciu, la data de 04.11.2022 şi la data de 18.11.2022 s-a constituit şedinţa consiliului de etică din cadrul grădiniţei-creşă nr. 7 Căuşeni, unde ar fi fost invitată Bicherschi Victoria, care nu s-a prezentat, fapt confirmat prin procesul-verbal nr. 02 din 04.11.2022 şi 03 din 18.11.2022.

13. Reieşind din cronologia evenimentelor expuse, consideră că a fost concediată ilegal şi abuziv din funcţia de şef de gospodărie de către directorul-adjunct al grădiniţei-creşă nr. 7 din or. Căuşeni. Or, contrar celor expuse în ordinul de concediere, directorul-adjunct Bădulescu Sofia a acceptat cererea din 14 septembrie 2022 privind acordarea concediului neplătit începând cu 14.09.2022, din care cauză nici nu s-a prezentat la serviciu.

14. Preventiv, între directorul-adjunct al grădiniţei Bădulescu Sofia şi ea s-au dus discuţii privind acordarea concediului neplătit, începând cu 14.09.2022. În discuţia verbală directorul-adjunct a acceptat cererea reclamantei şi urma ca reclamanta să prezinte cererea scrisă, ceea ce a

făcut.

15. Contrar acceptării verbale a cererii de acordare a concediului neplătit, directorul-adjunct nu a primit, înregistrat cererea sa şi nu a emis ordin de acordare a concediului neplătit, cât şi nu a informat-o privind respingerea cererii şi necesităţii prezentării la serviciu, în nici un mod acceptabil. Respectiv, reieşind din faptul acceptării verbale a cererii privind concediul neplătit, ea a considerat că cererea i-a fost acceptată şi că i s-a acordat concediu neplătit. În cazul respingerii cererii privind acordarea concediului neplătit, directorul-adjunct ar fi urmat să o informeze, inclusiv şi telefonic, dacă după discuţia avută cu ea, şi-ar fi schimbat poziţia cu referire la cererea de acordare a concediului neplătit.

16. Faptul că, directorul-adjunct i-a acceptat cererea privind acordarea concediului neplătit, serveşte faptul că, ultima nu a reacţionat, în nici un mod, la pretinsa lipsă de la serviciu în ziua de 15.09.2022 şi în următoarele până la data de 18.11.2022, inclusiv, data când a depus cerere de acordare a concediului pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, până la 08.06.2025. Iar, cererea din 18.11.2022 a fost depusă pe perioada concediului neplătit. Nu a fost constatat în nici un mod absenţa sa de la serviciu şi nu a fost sancţionată pentru acest fapt. Iar, conform art. 123 alin.(6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

17. Consideră că a fost eliberată ilegal şi abuziv din serviciu, fapt pentru care urmează a fi repusă în drepturile sale prin anularea ordinului de concediere şi restabilire în serviciu, cât şi încasarea prejudiciului moral.

18. Reclamanta Bicherschi Victoria nu s-a prezentat la serviciu începând cu data de 15.09.2022 pe motiv că cererea sa privind acordarea concediului neplătit a fost acceptată verbal de către directorul-interimar al grădiniţei. Iar, un răspuns privind respingerea cererii respective, directorul-adjunct nu a furnizat, cât şi nu a întocmit imediat un act care ar fi constatat abaterea de lipsă la serviciu, dacă ar fi existat ca atare.

19. Astfel, rezultă că Bicherschi Victoria întemeiat nu s-a aflat la serviciu începând cu data de 15 septembrie 2022 până la data de 18.11.2022, fiind în concediul neplătit. Iar, cererea din 18 noiembrie 2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, a fost depusă în perioada concediului neplătit.

20. Astfel, la 15.09.2022 nu a fost întocmit un act de constatare a lipsei de la lucru timp de 4 ore consecutive fără a ţine cont de pauza de masă, iar, pretinsa încălcare invocată în ordinul de concediere a salariatului nr. 177-p din 24.11.2022 de neprezentare motivată la serviciu, nu rezultă clar la ce dată şi în ce circumstanţe a fost comisă şi stabilită pretinsa încălcare a disciplinei muncii prin neprezenţă nemotivată la serviciu.

21. Când a fost stabilită şi în ce circumstanţe şi respectiv, ordinul de concediere a fost emis cu încălcarea prevederilor art. 209 alin. (1) Codul muncii, potrivit căruia, sancţiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

22. Subsecvent, în ordinul de concediere a salariatului nr. 177-P din 24 noiembrie 2022 nu este

indicat din ce dată, Bicherschi Victoria este concediată din serviciu, iar, reieşind din pct. 3 al acestui ordin, că prezentul ordin îşi produce efectele din data semnării, rezultă că până la data de 24.11.2022 a fost angajată în instituţia pârâtă, contractul de muncă fiind suspendat în acord cu prevederile art. 77 lit. a) Codul muncii. Contrar art. 87 alin. (1) Codul muncii, la emiterea ordinului de concediere, angajatorul nu a consultat prealabil organul sindical în vederea înaintării unei opinii consultative privitor la concedierea reclamantei, ceea ce conform art. 89 alin. (2) Codul muncii, constituie temei pentru restabilirea reclamantei la locul de muncă.

23. Urmare a eliberării din serviciu şi privării de posibilitatea de a primi îndemnizaţia pentru concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 3 ani, i s-au cauzat suferinţe morale puternice sub aspect de stres, neliniște, înjosire, emoţii negative puternice, frică de ziua de mâine pentru o mamă care creşte trei copii, fiind lipsită de posibilitatea de a primi îndemnizaţia pentru îngrijirea copilului, stare de depresie, stare psihologică care a fost transmisă prin laptele matern şi copilului Tiberiu, care la momentul concedierii, nu avea decât cinci luni. Suma de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral ar reprezenta o despăgubire echitabilă, proporţională şi suficientă pentru acoperirea în echivalent bănesc a suferinţelor cauzate reclamantei prin concedierea sa ilegală şi abuzivă.

24. Litigiile şi conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluţionează de instanţa de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

25. Solicită reclamanta admiterea cererii, constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa- creşă nr.7 din or. Căuşeni a cererii reclamantei Bicherschi Victoria din 14 septembrie 2022 privind acordarea concediului neplătit şi obligarea pârâtului să înregistreze cererea, constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni a cererii reclamantei Bicherschi Victoria din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani şi obligarea pârâtului să înregistreze cererea, anularea ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal, încasarea din contul Instituţiei de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni în beneficiul reclamantei Bicherschi Victoria a sumei de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea din contul Instituţiei de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni în beneficiul reclamantei Bicherschi Victoria a indemnizaţiei la concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

26. Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 15 martie 2023 s-a acceptat cererea de chemare în judecată depusă ***Administrația Grădiniței nr. 7 or. Căușeni și Primăriei or. Căușeni*** (f.d. 20).

27. La 13 octombrie 2023 Bicherschi Victoria a depus cerere de concretizare în care solicită admiterea cererii, constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa - creşă nr. 7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului neplătit pe o perioadă de 90 de zile, constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea

copilului până la vârsta de 3 ani şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, anularea ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal, încasarea din contul Instituţiei de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni în beneficiul reclamantei Bicherschi Victoria a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

28. La 8 octombrie 2024 Bicherschi Victoria a depus cerere de concretizare a cerințelor, reiterând argumentele expuse în primele cereri de concretizare a cerințelor și a solicitat admiterea integrală a cererii de chemare în judecată, constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului neplătit pe o perioadă de 90 de zile. Constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. Anularea ordinului nr. l77-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal. Încasarea din contul Instituţiei de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni în beneficiul reclamantei Bicherschi Victoria a sumei de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

29. Prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 13 iunie 2025 pretenția Victoriei Bicherschi împotriva IET Grădinița-creșă nr. 7 din or. Căușeni cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin concediere ilegală în sumă de 50.000 lei, a fost scoasă de pe rol.

30. Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 13 iunie 2025, s-a admis parţial cererea de chemare în judecată depusă de către Bicherschi Victoria împotriva IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni cu privire la anularea ordinului şi încasarea îndemnizaţiei. S-a constatat ca fiind depusă la IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni cererea Victoriei Bicherschi din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi s-a obligat IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni să înregistreze cererea. S-a constatat ca fiind depusă la IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni cererea Victoriei Bicherschi din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani şi s-a obligat IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni să înregistreze cererea. S-a anulat ordinul nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal. Pretenţia cu privire la încasarea din contul IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni, în beneficiul lui Bicherschi Victoria, a îndemnizaţiei la concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, s-a respins ca fiind neîntemeiată. S-a încasa de la IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni, în beneficiul Judecătoriei Căuşeni, taxa de timbru în sumă de 200 (două sute) lei.

31. La 8 iulie 2025, Primarul or. Căușeni a depus cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat casarea hotărârii Judecătoriei Căuşeni, sediul Central din 13.06.2025 (dosar nr. 2-322/2023). Pronunţarea unei noi hotărâri privind respingerea în tot a cererii de

chemare în judecată depuse.

32. În susținerea apelului Primarul or. Căușeni a menționat că raportând la ca, cadrul legal enunţat şi reieşind din constatările susmenţionate, reţine că cererea din 14.09.2022 a fost adusă la direcţia instituţiei de învăţământ de către minora Bichersehi Smaranda, fără împuterniciri de a depune cereri din partea reclamantei.

33. Dar, instanţa de fond, în pct. 53 a hotărârii indică că, *însă, în încălcarea atribuţiilor de serviciu, Bodulcscu Sofia neântemeiat nu a înregistrat cererea din 14.09.2022 în registrul de intrare a corespondenţei*.

34. În pct. 57 din hotărâre, instanţa de fond menţionează că ulterior, la 18 .11.2022 reclamantul, prin intermediul mamei sale Popov Ludmila, a depus cerere scrisă şi a solicitat acordarea concediului pentru îngrijirea copilului Bichersehi Tiberiu pînă la 08.06.2025, adică pînă la atingerea copilului a vârstei de 3 ani.

35. Astfel, constată că, atât la data de 14.09.2022, cît şi la data de 18.11.2022, la direcţia instituţiei de învăţământ preşcolar nr. 7 din or. Căuşeni s-au prezentat două persoane, din care una minoră, *fără împutemeirile corespunzătoare obligatorii stipulate de lege,* pentru a depune şi înregistra cereri din partea reclamantei iar, instanţa de fond, le ia cu statut de probă la examinarea în fond a cauzei.

36. La data de 11 iulie 2025 a depus apel Bicherschi Victoria prin care a solicitat admiterea apelului. Casarea parţială a hotărârii Judecătoriei Căuşeni, sediul Central nr. 2-322/2023 din 13.06.2025 şi emiterea unei noi hotărâri prin care, să fie admisă cerinţa privind recuperarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei.

37. În motivarea apelului a invocat că urmare a luării de cunoştinţă cu hotărârea integrală consideră că instanţa de fond corect şi întemeiat a admis cerinţele privind constatarea ca fiind despusă la IET Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni a cererii din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi s-a obligat IET Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni să înregistreze cererea; constatarea ca fiind despusă la IET Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni a cererii din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani şi s-a obligat IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni să înregistreze cererea, cu anularea ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concediere, ca fiind ilegal.

38. Apelanta menționează că prin cererea de concretizare a cerinţelor din 07.10.***** a exclus cerinţa privind încasarea din contul IET Grădinita-cresă nr.7 din or. Căuşeni în beneficiul ei a indemnizaţiei la concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, însă cu referire la cerinţa privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei, instanţa de fond nu s-a expus în hotărârea pronunțată, deşi partea reclamantă a solicitat admiterea acestei cerinţe, iar partea pârâtă a solicitat respingerea cerinţei în cauză.

39. La pct. pct. 40, 41 instanţa de fond a statuat doar că în cererea prealabilă reclamantul nu a solicitat de la angajator repararea prejudiciului moral cu indicarea sumei solicitate şi conţine doar menţiunea că, în caz de nesoluţionare a cererii prealabilă, reclamantul se va adresa în instanţa de judecată şi va solicita repararea prejudiciului material, moral şi compensarea cheltuielilor de judecată.

40. Astfel, instanţa de fond nu s-a pronunţat explicit nici asupra admiterii sau respingerii cerinţei privind încasarea prejudiciului moral, atât în conţinutul părţii motivante cât şi în dispozitivul hotărârii, fapt ce constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

41. Totodată, această încălcare se înscrie în temeiurile de casare a hotărârii prevăzute la art. 386 alin. (l) lit. a) din Codul de procedură civilă. Or, circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin de către instanţa de fond. Iar, potrivit art. 118 alin.(3) din Codul de procedură civilă, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

42. Potrivit art. 240 alin. (l) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii. Şi, în consecinţă, potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

43. Astfel, consideră ca fiind probată pretenţia privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei ca rezultat al concedierii ilegale din serviciu.

44. Potrivit art. 329 alin. (l) din Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material şi cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligaţiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părţi. Litigiile şi conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluţionează de instanţa de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

45. Potrivit art. 330 alin. (l) lit. b) din Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligaţie survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu.

46. La caz este de menţionat că, în concordanţă cu art. 2037 din Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod

obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

47. Astfel, urmare a concedierii ilegale din serviciu şi privării de posibilitatea de a primi indemnizaţia pentru concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 3 ani, i-au fost cauzate suferinţe morale puternice sub aspect de stres, neliniște, înjosire, emoţii negative puternice prin modalitate prin care a fost concediată, frică de ziua de mâine pentru o mamă care creşte trei copii, fiind lipsită de posibilitatea de a primi indemnizaţia pentru îngrijirea copilului, stare de depresie, stare psihologică care a fost transmisă prin laptele matern şi copilului Tiberiu, care la momentul concedierii, nu avea decât cinci luni.

48. Suma de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral reprezentă o despăgubire echitabilă, proporţională şi suficientă pentru acoperirea în echivalent bănesc a suferinţelor cauzate prin concedierea ilegală şi abuzivă.

49. La caz, menţionează pct. 11 din Hotărârea Plenului Curţii Supremă de Justiţie nr. 11 din 03.10.2005 cu privire la practica aplicării de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei ce reglementează obligaţia uneia dintre părţile contractului individual de muncă de a repara prejudiciul cauzat celeilalte părţi, potrivit căruia, dacă, însă obiectul acţiunii este complex, adică constituit din mai multe capete de cerere, printre ele fiind şi repararea prejudiciului ca un capăt de cerere subsecvent (exemplu: cerinţele de restabilire în funcţie şi repararea prejudiciului moral), acţiunea se va soluţiona direct în instanţă, nefiind necesară respectarea procedurii prealabile de soluţionare a litigiului.

50. Astfel, în împrejurările expuse supra, consideră că există temeiuri pentru instanţa de apel să admită apelul şi să caseze parţial hotărârea Judecătoriei Căuşeni, sediul Central nr.2-322/2023 din 13.06.2025, emiţând o nouă hotărâre prin care să fie admisă cerinţa privind recuperarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei.

51. În ședința de judecată a instanței de apel avocatul Tatiana Voloh, în interesele apelantei Bicherschi Victoria, a susținut integral apelul depus și consideră că instanța de fond nu a apreciat și stabilit corect toate circumstanțele cauzei, aplicând eronat prevederile legislației în vigoare. Din considerentele enunțate mai sus, precum și cele expuse în cererea de apel solicită admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond cu admiterea solicitărilor formulate în cererea de apel. De asemenea solicită și admiterea cererii de recurs depusă împotriva încheierii de scoatere de pe rol. Totodată solicită să fie respins apelul depus de Primăria or. Căușeni ca fiind neîntemeiat. Consideră că instanța greșit a scos această cerință de pe rol. Această cerință rezultă din eliberarea ilegală de la serviciu a reclamantei, prin ce i s-a cauzat prejudiciul moral. Cuantumul solicitat pentru prejudiciul moral este unul rezonabil suferințelor pe care le-a avut ca urmare a eliberării ilegale din funcție. A depus apelul reieșind din faptul că a fost depus apel și de către Primărie. Consideră că a acționat conform prevederilor legale prin acest apel. Cu hotărârea este de acord, dar consideră că instanța de apel urmează să se expună asupra prejudiciului. Menționează că au exclus încasarea îndemnizației prin ultima cerere de concretizare.

52. Reprezentantul intimatului IET Grădinița-creșă nr. 7 din or. Căușeni, Cîrlan Ana consideră că urma să fie citată persoana care a lucrat anterior și anume fostul director care a

eliberat persoana. Nu este de acord cu apelul pe care l-a declarat doamna Bicherschi Victoria, dar nu are o poziție referitor la aceste două apeluri.

53. Primarul orașului Căușeni în ședința de judecată a instanței de apel nu s-a prezentat, dar prin cerere a solicitat examinarea apelurilor în lipsa lui.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

54. Art. 385 lit. d) Cod de procedură civilă:

Instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanţe şi să trimită pricina spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. d) şi lit. i) Cod de procedură civilă.

55. Art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă:

La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

56. Art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă:

Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

57. Art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă:

Instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

58. Art. 168 Cod de procedură civilă:

(1) Cererea de chemare în judecată introdusă în instanţă se repartizează, în termen de 24 de ore, judecătorului sau, după caz, completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(2) Judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întruneşte exigenţele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întruneşte exigenţele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art.171 alin.(1).

(3) Judecătorul poate încuviinţa printr-o încheiere, în condiţiile legii, efectuarea unor măsuri de asigurare a acţiunii şi a probelor.

(4) Printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, judecătorul acceptă cererea de chemare în judecată în decurs de 5 zile de la repartizare, dacă legea nu prevede altfel.

59. Art. 183 Cod de procedură civilă:

(1) După ce primeşte cererea de chemare în judecată, judecătorul pregăteşte cauza pentru dezbateri judiciare, pentru a asigura judecarea ei justă şi promptă.

(2) Pregătirea pentru dezbatere judiciară este obligatorie pentru orice cauză civilă şi are ca scop:

a) precizarea legii care urmează a fi aplicată şi determinarea raporturilor juridice dintre părţi;

b) constatarea circumstanţelor care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei;

c) stabilirea componenţei participanţilor la proces şi implicarea în proces a altor persoane;

d) prezentarea tuturor probelor;

e) evaluarea oportunităţilor de soluţionare a litigiului prin mediere;
f) examinarea şi deciderea în privinţa cererilor depuse şi neexaminate de instanţa de judecată privind efectuarea expertizei, numirea/recuzarea expertului, reclamarea probelor, asigurarea acţiunii;
g) stabilirea termenelor pentru efectuarea actelor procedurale;
h) stabilirea locului, a datei, a orei şi a duratei şedinţei de judecată;
i) stabilirea ordinii şi timpului necesar pentru audierea martorilor, a experţilor sau a altor persoane, pentru efectuarea altor acte procedurale.

60. Art. 184 Cod de procedură civilă:

Încheierea privind pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare se emite de către judecător, fără înştiinţarea participanţilor la proces, în decursul a 15 zile de la data la care s-a dat curs cererii de chemare în judecată, cu enumerarea actelor ce urmează a fi efectuate pentru pregătirea cauzei şi cu indicarea termenelor îndeplinirii lor.

61. Art. 185 Cod de procedură civilă:

(1) Judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplineşte următoarele acte:
a) soluţionează problema intervenirii în proces a coreclamanţilor, copîrîţilor şi intervenienţilor;
a[1]) concretizează dacă reclamantul a prezentat toate probele, oferind, la solicitare, un termen suficient pentru prezentarea sau reclamarea probelor;
b) expediază pîrîtului şi, după caz, intervenientului copiile de pe cererea de chemare în judecată şi de pe înscrisurile anexate la ea întru confirmarea pretenţiilor reclamantului şi stabileşte data pînă la care pîrîtul şi, după caz, intervenientul urmează să prezinte o referinţă scrisă privind acţiunea reclamantului şi toate probele necesare;
c) remite reclamantului şi, după caz, intervenientului copiile de pe referinţă şi de pe înscrisurile anexate la ea şi stabileşte data pînă la care urmează să fie prezentate toate probele suplimentare;
c[1]) remite pîrîtului şi, după caz, intervenientului principal copiile de pe înscrisurile prezentate suplimentar de către reclamant sau intervenientul principal după studierea referinţei;
d) ia măsuri pentru concilierea părţilor, explică părţilor dreptul de a recurge la mediere, le informează despre esenţa, avantajele şi efectele medierii sau le propune să participe la o şedinţă de informare cu privire la soluţionarea litigiilor prin mediere;
e) explică părţilor dreptul de a recurge la arbitraj pentru soluţionarea litigiului şi efectele unui astfel de act;
f) soluţionează problema citării în şedinţă de judecată a martorilor sau îi interoghează la locul aflării lor, conform art.136 alin.(1);
g) în condiţiile prevăzute de lege, reclamă organizaţiilor şi persoanelor fizice probele necesare;
h) la solicitarea părţilor sau în cazurile prevăzute de lege, dispune din oficiu efectuarea expertizei;
i) rezolvă problema introducerii în proces a specialistului sau interpretului;
j) în caz de urgenţă, la cererea părţilor, cercetează la faţa locului înscrisurile şi probele materiale, cu înştiinţarea participanţilor la proces;

k) trimite delegaţii judecătoreşti;
l) soluţionează problema asigurării acţiunii;
m) soluţionează, la cerere sau din oficiu, problema strămutării cauzei la o altă instanţă judecătorească;
n) la cerere, soluţionează excepţia de tardivitate a pretenţiilor;
o) soluţionează primirea cererii de modificare a cererii de chemare în judecată sau, după caz, a cererii reconvenţionale, în condiţiile art.60 alin.(2^1) şi (3) sau, respectiv, art.173;
p) explică participanţilor la proces consecinţele încălcării termenelor de efectuare a actelor de procedură;
q) soluţionează cererile participanţilor la proces privind încetarea procesului sau scoaterea cererii de pe rol;
r) coordonează cu părţile stabilirea datei şedinţei de judecată, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor;
s) stabileşte ordinea şi durata necesară pentru audierea martorilor, a experţilor, a specialiştilor, precum şi pentru efectuarea altor acte procedurale;
t) stabileşte locul, data, ora şi durata şedinţei de judecată;
u) efectuează alte acte procedurale.
(2) Pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, în special a celor referitoare la prezentarea probelor, judecătorul poate convoca părţile în şedinţă de pregătire. În şedinţa de pregătire, participanţii la proces pot formula cereri şi demersuri în condiţiile legii.
(3) În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, participanţii la proces pot formula cereri de recuzare a judecătorului, a expertului, a specialistului, a interpretului şi a grefierului, cereri privind completarea temeiului acţiunii, mărirea sau micşorarea cuantumului pretenţiilor, completarea acţiunii cu pretenţii accesorii sau compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit, precum şi cereri de renunţare totală sau parţială la acţiune, recunoaştere totală sau parţială a pretenţiilor sau demersuri de conciliere, inclusiv cu ajutorul mediatorului. Formularea cererilor de recuzare la etapa dezbaterilor judiciare este posibilă doar din motive pe care participantul la proces nu le-a cunoscut şi nici nu putea să le cunoască în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.
(4) Participanţii la proces, doar în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, pot solicita, sub sancţiunea decăderii din acest drept, încetarea procesului în temeiul art.265 lit.a), c^1), e), g) şi h) sau scoaterea cererii de pe rol în temeiul art.267 lit.a), c), e) şi h).

62. Art. 168 Cod de procedură civilă:
(1) În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, judecătorul stabileşte data pînă la care pîrîtul urmează să prezinte în judecată referinţa şi toate probele necesare, sub sancţiunea decăderii.

(2) Depunerea referinţei este obligatorie. În cazul nedepunerii ei în termenul stabilit de instanţă, pîrîtul este decăzut din dreptul de a mai prezenta probe, dacă legea nu prevede altfel, iar cauza este examinată în baza materialelor anexate la dosar.
(3) În referinţă se indică:
a) instanţa căreia îi este adresată;
b) numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui;
c) numele sau denumirea pîrîtului, domiciliul ori sediul lui; datele bancare şi numărul de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice şi întreprinzători individuali; numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice, dacă pîrîtul locuieşte în străinătate – adresa din Republica Moldova unde urmează a i se comunica datele de procedură;
d) numărul de telefon şi alte date de contact ale pîrîtului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică şi alte date de contact ale pîrîtului persoană juridică;
e) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică şi alte date de contact ale reprezentantului pîrîtului;
f) obiecţiile la toate pretenţiile reclamantului, circumstanţele de fapt şi de drept;
g) toate probele împotriva fiecărei pretenţii;
h) excepţiile de procedură pe care pîrîtul le invocă faţă de cererea reclamantului, cererile şi demersurile pîrîtului;
i) orice cerere menţionată la art.166 şi 167, în funcţie de interesul procesual al pîrîtului;
j) alte date importante pentru soluţionarea cauzei.
(3^1) Pentru instanţa judecătorească se anexează copii certificate de pe înscrisuri şi de pe alte documente pe care se întemeiază referinţa. Referinţa cu toate anexele se depune în numărul necesar pentru toţi participanţii la proces. Referinţa se semnează de pîrît sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit. Referinţa pîrîtului persoană fizică care este asistat în judecată de un avocat şi referinţa pîrîtului persoană juridică trebuie să fie dactilografiate şi depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.
(4) Judecătorul explică pîrîtului că neprezentarea în termen a probelor şi a referinţei nu împiedică soluţionarea cauzei în baza materialelor din dosar.

63. Art. 373 Cod de procedură civilă:
(1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.
(5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

64. Art. 5 Cod de procedură civilă:
(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul

stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

65. Art. 118 Codul de procedură civilă:

(3) Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

(5) Instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

66. Art. 373 Cod de procedură civilă:

Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

67. Avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.

68. Art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

69. Art. 390 alin. (3) Cod de procedură civilă:

În cazul casării integrale sau parțiale a hotărârii primei instanțe și restituirii cauzei spre rejudecare în primă instanță, instanța de apel poate să se expună în decizia sa asupra actelor procedurale care urmează a fi efectuate în primă instanță la rejudecarea cauzei, însă nu este în drept să prejudece în opiniile sale că o anumită probă ar inspira sau nu încredere, că unele probe

ar fi mai temeinice decât altele și nici să stabilească ce hotărâre ar trebui adoptată după rejudecarea cauzei.

70. Art. 26 Cod de procedură civilă:

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale.

(2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei.

71. Art. 27 Cod de procedură civilă:

(1) Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

MOTIVAREA INSTANȚEI

72. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apeluri, a pozițiilor participanților la proces și a materialelor cauzei, în coroborare cu cadrul normativ aplicabil, Colegiul constată existența unor încălcări procedurale esențiale care afectează legalitatea hotărârii în ansamblu și care, în condițiile ce vor fi expuse în continuare, impun casarea acesteia cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

73. Colegiul reține că încălcările constatate nu constituie simple deficiențe de motivare sau de apreciere a probelor, susceptibile de a fi remediate izolat în apel prin administrarea unor probe suplimentare, ci afectează delimitarea obiectului litigiului, stabilirea circumstanțelor relevante, soluționarea cererilor procesuale și modul în care cauza a fost pregătită și examinată de prima instanță.

74. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

75. Colegiul precizează că încălcările privind determinarea obiectului acțiunii, nesoluționarea cererii de concretizare, pronunțarea asupra unei pretenții care nu mai era menținută și neelucidarea completă a circumstanțelor relevante trebuie apreciate în ansamblu. Prin caracterul și efectele lor cumulate, acestea au împiedicat examinarea cauzei cu respectarea normelor procedurale incidente și nu justifică, în circumstanțele particulare ale cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri în apel, deoarece aceasta ar presupune efectuarea pentru prima dată a unor acte procesuale care, potrivit regulilor procedurale, urmau să fie realizate în prima instanță.

76. Înaintând acţiune în instanţă împotriva Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7

din or. Căuşeni, Bicherschi Victoria prin concretizarea cerințelor din 8 octombrie 2024 a solicitat constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa- creşă nr. 7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului neplătit pe o perioadă de 90 de zile, constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani, anularea ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal, încasarea din contul Instituţiei de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni în beneficiul reclamantei Bicherschi Victoria a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral (f.d.67-68). Cererea respectivă reprezenta ultima cerere de concretizare a reclamantei cu privire la obiectul și întinderea pretențiilor deduse judecății, iar instanța era obligată să se pronunțe asupra acesteia, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

77. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, instanţa prin încheierea din 13 iunie 2025 a scos de pe rol pretenția lui Bicherschi Victoria împotriva IET Grădinița-creșă nr. 7 din or. Căușeni cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin concediere ilegală în sumă de 50 000 lei.

78. Prin hotărârea pronunțată la aceeași dată, 13 iunie 2025, instanța de fond, fără a soluționa procesual cererea de concretizare din 8 octombrie 2024 și fără a determina efectele acesteia asupra obiectului acțiunii, a admis parțial cererea de chemare în judecată, depusă de către Bicherschi Victoria împotriva IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni cu privire la anularea ordinului şi încasarea îndemnizaţiei. A constată ca fiind depusă la IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni a cererii lui Bicherschi Victoria din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi se obligă IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni să înregistreze cererea. A constatat ca fiind depusă la IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni a cererii lui Bicherschi Victoria din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani şi a obligat IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni să înregistreze cererea. A anulat ordinul nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal. Pretenţia cu privire la încasarea din contul IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni, în beneficiul lui Bicherschi Victoria, a îndemnizaţiei la concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, a respins-o ca fiind neîntemeiată. A încasat de la IET Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni, în beneficiul Judecătoriei Căuşeni, taxa de timbru în sumă de 200 (două sute) lei.

79. În lipsa unei soluții procesuale asupra cererii de concretizare, instanța nu putea reveni implicit la forma anterioară a acțiunii și nici nu putea aprecia că aceasta nu produce efecte, fără motivare și fără a oferi participanților posibilitatea de a-și expune poziția asupra obiectului definitiv al litigiului.

80. Nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond, aceasta a fost contestată cu apel de

Primăria orașului Căușeni, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, precum și de Bicherschi Victoria, care a invocat neexaminarea pretenției privind repararea prejudiciului moral și a solicitat încasarea sumei de 50 000 lei cu acest titlu.

81. Colegiul reține că, deși argumentele invocate de apelanta Bicherschi Victoria privind prejudiciul moral nu pot conduce, în cadrul prezentului apel, la reexaminarea încheierii din 13 iunie 2025 prin care această pretenție a fost scoasă de pe rol, existența apelului declarat de Primăria orașului Căușeni permite instanței de apel, în limitele art. 373 Cod de procedură civilă, să verifice legalitatea hotărârii în ansamblu și să constate încălcările procesuale care impun casarea acesteia.

82. Cercetând materialele cauzei prin prisma pretențiilor formulate și a motivelor de apel, Colegiul constată că instanța de fond nu a asigurat determinarea clară a obiectului judecății, a faptelor litigioase și a componenței participanților la proces. Deficiențele fazei de pregătire s-au reflectat ulterior în modul de examinare a fondului, în delimitarea pretențiilor asupra cărora instanța era învestită și în stabilirea persoanelor ale căror drepturi puteau fi influențate prin soluția pronunțată.

83. Într-un litigiu având ca obiect legalitatea concedierii, instanța era obligată să determine cu exactitate faptele supuse probațiunii, inclusiv circumstanțele depunerii și soluționării cererilor de concediu, data și modul constatării absenței imputate, solicitarea explicațiilor salariatului, respectarea termenului de aplicare a sancțiunii disciplinare, îndeplinirea obligațiilor privind consultarea organului sindical și efectele juridice ale eventualei anulări a concedierii.

84. Totodată, în cadrul stabilirii complete a circumstanțelor relevante și a participanților a căror prezență putea fi necesară, instanța urma să clarifice situația juridică actuală a funcției din care reclamanta a fost concediată, inclusiv dacă aceasta a fost ocupată ulterior de o altă persoană.

85. În special, instanța prin hotărârea pronunțată a anulat Ordinul nr. 177-P din 24 noiembrie 2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal. Cu toate acestea, instanța de fond nu a verificat dacă, după concedierea reclamantei Bicherschi Victoria, funcția de șef de gospodărie a fost ocupată de o altă persoană și nici dacă, în raport cu pretențiile efectiv menținute și cu efectele juridice urmărite de reclamantă, era necesară participarea unei asemenea persoane la examinarea cauzei.

86. Această circumstanță nu este determinantă pentru aprecierea legalității ordinului de concediere, ci face parte din obligația instanței de a clarifica în mod complet raportul juridic litigios, efectele soluției solicitate și componența participanților necesară examinării contradictorii a cauzei.

87. În cazul în care s-ar fi constatat că funcția era ocupată de o altă persoană și că soluția solicitată era susceptibilă să influențeze drepturile sau interesele acesteia, instanța urma să pună în discuția participanților necesitatea atragerii persoanei respective în proces, în calitate procesuală corespunzătoare.

88. Or, art. 183 alin. (2) lit. c) și art. 185 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă impun instanței, în faza pregătirii cauzei, să stabilească componența participanților la proces și să examineze necesitatea intervenirii în proces a altor persoane, în funcție de obiectul concret al

litigiului și de efectele pe care hotărârea le poate produce.

89. Neelucidarea acestei circumstanțe constituie un element suplimentar care confirmă caracterul incomplet al pregătirii și examinării cauzei. Totuși, Colegiul nu constată, în lipsa unor date certe privind ocuparea funcției și efectele soluției asupra unei persoane determinate, că prima instanță ar fi soluționat deja problema drepturilor unei persoane neantrenate în proces.

90. Posibilitatea procesuală de atragere a unui intervenient accesoriu și în instanța de apel nu înlătură însă obligația primei instanțe de a clarifica această chestiune în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare. În prezenta speță, omisiunea respectivă este apreciată nu izolat, ci în coroborare cu celelalte încălcări privind obiectul acțiunii, cererea de concretizare, obiectul probațiunii și limitele învestirii.

91. Colegiul subliniază că verificarea acestei circumstanțe nu urmărește stabilirea legalității ordinului de concediere, ci identificarea tuturor persoanelor ale căror drepturi pot fi influențate prin hotărârea ce urmează a fi pronunțată, aspect ce precede examinarea fondului litigiului.

92. Omisiunea respectivă, privită împreună cu nesoluționarea cererii de concretizare, determinarea greșită a obiectului acțiunii, examinarea unei pretenții care nu mai era menținută și neclarificarea faptelor esențiale litigiului de muncă, demonstrează că prima instanță nu a asigurat respectarea normelor procedurale incidente pentru examinarea completă și contradictorie a cauzei.

93. Prin urmare, hotărârea atacată a fost adoptată în urma unei proceduri de pregătire deficitare, care a împiedicat stabilirea completă a situației de fapt și administrarea tuturor probelor necesare, afectând legalitatea și temeinicia soluției pronunțate, or, doar după îndeplinirea tuturor acestor cerințe și constatarea că cererea de chemare în judecată întrunește toate condițiile, instanța prin încheiere motivată, potrivit art. 186 alin. (4) Cod de procedură civilă, acceptă cererea de chemare în judecată.

94. La caz, instanța de fond a încălcat normele procesuale care consacră principiul disponibilității și dreptul părții de a dispune de obiectul și limitele acțiunii, prin refuzul de a primi și examina cererea de concretizare a pretențiilor formulată de reclamanta Bicherschi Victoria, or, din actele cauzei se constată că reclamanta a depus cererea de chemare în judecată la data de 23 februarie 2023, prin încheierea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 28 februarie 2023 nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, reclamanta fiind obligată să înlăture neajunsurile indicate în încheiere (f.d. 11-12), la 10 martie 2023 reclamanta Bicherschi Victoria și-a concretizat cerințele (f.d. 15-17), prin încheierea din 15 martie 2023 instanța acceptă cererea de chemare în judecată (dar greșit reține cine a depus cererea de cheamare în judecată) (f.d. 20), la data de 13 octombrie 2023 reclamanta Bicherschi Victoria repetat își concretizează cerințele (f.d. 41-47), ulterior la data de 8 octombrie 2024 reclamanta Bicherschi Victoria iarăși își concretizează cerințele, renunțând la un capăt de cerere (f.d. 67-68).

95. Colegiul reiterează că cererea de concretizare nu reprezintă o acțiune nouă, ci un mijloc procedural prin care partea precizează obiectul, întinderea sau conținutul pretențiilor deja deduse judecății, în vederea examinării complete și corecte a litigiului. Prin urmare, instanța era obligată să se pronunțe asupra admisibilității cererii din 8 octombrie 2024 printr-un act procesual motivat

și să permită exercitarea deplină a drepturilor procesuale ale părții.

96. Din materialele cauzei rezultă că cererea de concretizare din 8 octombrie 2024 a fost depusă în cadrul procesului, însă instanța a refuzat să o accepte și să o examineze, lipsind astfel partea de posibilitatea de a-și determina în mod efectiv obiectul și limitele pretențiilor supuse examinării judiciare. În acest mod, instanța a restrâns nejustificat drepturile procesuale ale părții și a examinat cauza cu încălcarea normelor procedurale incidente.

97. Refuzul instanței a avut consecințe directe asupra soluționării litigiului, deoarece examinarea cauzei s-a realizat fără a se ține cont de precizările și concretizările formulate de reclamanta Bicherschi Victoria, ceea ce a afectat atât stabilirea obiectului real al litigiului, cât și administrarea probelor necesare pentru verificarea pretențiilor astfel formulate.

98. Mai mult, în măsura în care instanța nu a emis o încheiere motivată privind inadmisibilitatea cererii de concretizare sau nu a indicat normele legale care justificau refuzul, aceasta a încălcat obligația de motivare a actelor judiciare și a lipsit partea de posibilitatea de a combate efectiv motivele respingerii.

99. În consecință, refuzul neîntemeiat al instanței de a primi și examina cererea de concretizare a pretențiilor constituie o încălcare procedurală care a influențat examinarea cauzei și legalitatea hotărârii pronunțate.

100. În acest context Completul judiciar reţine că prin cererea de concretizare a cerințelor cererii de chemare în judecată, reclamanta Bicherschi Victoria a solicitat:

- constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr. 7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 14.09.2022 privind acordarea concediului neplătit şi obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului neplătit pe o perioadă de 90 de zile,
- constatarea ca fiind depusă la Instituţia de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni cererea reclamantei Bicherschi Victoria din 18.11.2022 privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani şi
- obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului parţial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani,
- anularea ordinului nr. 177-P din 24.11.2022 cu privire la concedierea salariatului Bicherschi Victoria, ca fiind ilegal,
- încasarea din contul Instituţiei de educaţie timpurie Grădiniţa-creşă nr.7 din or. Căuşeni în beneficiul reclamantei Bicherschi Victoria a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

101. Prin urmare prin depunerea acestei cereri, reclamanta a renunțat la cerința privind *încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantei a indemnizației la concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani*, **solicitând în continuare** *obligarea pârâtului să examineze cererea cu emiterea ordinului privind acordarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani*.

102. Din actele cauzei rezultă că reclamanta și-a concretizat succesiv pretențiile, ultima cerere fiind depusă la 8 octombrie 2024. Prin această cerere, reclamanta a stabilit ultima cerere de

concretizare a pretențiilor deduse judecății și nu a mai inclus cerința privind încasarea indemnizației pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului.

103. Instanța de fond era obligată să determine natura și efectele procesuale ale acestei cereri și să se pronunțe expres asupra primirii ei. Cererea nu putea fi ignorată, întrucât conținutul său modifica limitele învestirii și obiectul asupra căruia instanța urma să delibereze.

104. Cu toate acestea, instanța nu a adoptat niciun act procedural prin care să admită, să respingă ori să constate inadmisibilitatea cererii de concretizare din 8 octombrie 2024 și nici nu a explicat motivele pentru care aceasta nu ar produce efecte asupra obiectului acțiunii.

105. În consecință, obiectul judecății a rămas neclar până la momentul deliberării, iar participanților la proces nu le-a fost oferită o poziție procesuală certă asupra pretențiilor care urmau a fi examinate și asupra faptelor ce trebuiau probate.

106. În pofida conținutului ultimei cereri de concretizare, prima instanță s-a pronunțat asupra încasării indemnizației pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului și a respins această pretenție ca neîntemeiată, deși reclamanta nu o mai menținuse în ultima cerere de concretizare a acțiunii.

107. Instanța nu putea respinge ca neîntemeiat un capăt de cerere care nu mai făcea parte din obiectul acțiunii, întrucât printr-o asemenea soluție s-a pronunțat asupra unui raport juridic care nu mai fusese dedus judecății în forma finală stabilită de reclamantă.

108. Prin această conduită, instanța a depășit limitele învestirii, a încălcat principiul disponibilității și a dat dezlegare unui capăt de cerere care nu mai făcea parte din obiectul acțiunii supus deliberării.

109. Colegiul subliniază că neindicarea unei pretenții în ultima cerere de concretizare nu trebuie calificată automat drept renunțare la acțiune în sensul procedural strict al acestei instituții. Totuși, instanța nu putea soluționa respectiva pretenție fără a determina în prealabil efectele procesuale ale cererii din 8 octombrie 2024 și fără a clarifica voința procesuală finală a reclamantei.

110. Aceste încălcări afectează legalitatea hotărârii, întrucât dispozitivul trebuie să corespundă exact pretențiilor asupra cărora instanța a fost legal învestită și care au fost menținute de parte până la închiderea dezbaterilor judiciare.

111. Referirea la încheierea din 13 iunie 2025 are exclusiv rolul delimitării obiectului prezentului apel și al stabilirii efectelor procedurale ale actelor rămase definitive, fără ca instanța de apel să procedeze la verificarea legalității respectivei încheieri.

112. Cu referire la argumentele apelului declarat de Bicherschi Victoria privind repararea prejudiciului moral, Colegiul constată că această pretenție nu a fost soluționată prin hotărârea din 13 iunie 2025, ci a fost scoasă de pe rol printr-o încheiere judecătorească distinctă, pronunțată la aceeași dată.

113. Legalitatea și temeinicia încheierii respective puteau constitui obiectul exclusiv al recursului exercitat separat, în condițiile normelor privind contestarea încheierilor judecătorești, iar nu al apelului declarat împotriva hotărârii pronunțate asupra fondului celorlalte pretenții.

114. Din actele cauzei rezultă că avocatul Tatiana Voloh, în interesele Victoriei Bicherschi, a declarat recurs împotriva încheierii din 13 iunie 2025, însă prin încheierea Curții de Apel Centru din 24 februarie 2026 recursul a fost restituit ca fiind depus în afara termenului legal, în lipsa unei cereri de repunere în termen.

115. Trimiterea cauzei spre rejudecare este justificată de caracterul cumulativ al încălcărilor constatate, care privesc obiectul acțiunii, soluționarea cererilor procesuale, stabilirea faptelor relevante, limitele învestirii și pregătirea completă a cauzei. Remedierea lor în apel ar presupune reconstruirea integrală a cadrului procesual și efectuarea pentru prima dată a unor acte care reveneau primei instanțe.

116. Încheierea din 24 februarie 2026 nu este susceptibilă de nicio cale de atac, astfel încât instanța care examinează prezentul apel nu este în drept să reexamineze legalitatea încheierii de scoatere de pe rol, să substituie calea de atac prevăzută de lege sau să readucă indirect în obiectul apelului o pretenție asupra căreia prima instanță s-a pronunțat printr-un act procedural distinct.

117. Prin urmare, argumentele apelantei Bicherschi Victoria referitoare la nelegalitatea scoaterii de pe rol, la pretinsa aplicare greșită a art. 332 Codul muncii și la temeinicia pretenției privind prejudiciul moral nu pot fi examinate în cadrul prezentului apel, fără ca această concluzie să reprezinte o apreciere asupra fondului pretenției respective.

118. Împrejurarea că încheierea de scoatere de pe rol și hotărârea asupra fondului au fost pronunțate la aceeași dată nu permite instanței de apel să eludeze efectele actului procedural distinct și nici să înlăture consecințele nerespectării termenului de recurs.

119. Eventualele aspecte privind comunicarea încheierii, momentul luării de cunoștință și existența unor motive justificate pentru depășirea termenului puteau fi valorificate numai printr-o cerere de repunere în termen formulată odată cu recursul, cerere care nu a fost înaintată.

120. În consecință, pretenția privind repararea prejudiciului moral nu face parte din obiectul prezentului apel și nici din obiectul rejudecării dispuse prin prezenta decizie, atât timp cât încheierea prin care această pretenție a fost scoasă de pe rol nu a fost casată.

121. La rejudecarea cauzei, instanța de fond urmează să țină cont de efectele tuturor actelor procedurale rămase definitive și să determine obiectul acțiunii fără a readuce în examinare pretenția privind prejudiciul moral, în lipsa unui temei procesual legal distinct.

122. Instanța de fond a încălcat dreptul reclamantei Bicherschi Victoria la exercitarea efectivă a căilor de atac și principiul contradictorialității procesului prin faptul că a emis, în aceeași zi, atât încheierea de scoatere de pe rol a unui capăt de cerere, cât și hotărârea asupra fondului cauzei.

123. Prin încheierea respectivă, instanța a soluționat o chestiune procesuală distinctă, susceptibilă de contestare în termenul prevăzut de lege. Totuși, fără a aștepta expirarea termenului legal destinat exercitării căii de atac și fără a oferi părții posibilitatea reală de a obține verificarea legalității acestei încheieri, instanța a continuat examinarea cauzei și a pronunțat hotărârea pe fond. Asemenea modalitate de procedare a lipsit reclamanta de efectul util al căii de atac prevăzute de lege. Chiar dacă formal dreptul de contestare exista, în realitate acesta a

devenit iluzoriu, deoarece până la expirarea termenului legal instanța soluționa-se deja fondul litigiului și stabili-se definitiv cadrul factual și juridic al cauzei.

124. Mai mult, legalitatea hotărârii pronunțate depindea în mod direct de legalitatea încheierii de scoatere de pe rol a pretenției respective. În lipsa unei verificări prealabile a acestei încheieri de către instanța competentă, examinarea fondului s-a desfășurat pe baza unui obiect al litigiului stabilit unilateral de prima instanță, fără posibilitatea părții de a obține controlul judiciar al măsurii dispuse.

125. Procedând în acest mod, instanța a afectat dreptul părții la apărare, dreptul la un proces echitabil și dreptul la exercitarea efectivă a căilor de atac prevăzute de lege, ceea ce a influențat direct legalitatea hotărârii pronunțate.

126. În temeiul art. 32 alin. (1) CPC nimeni nu poate fi lipsit, fără consimţământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanţă sau de judecătorii în a căror competenţă cauza respectivă este dată prin lege, cu excepţia cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

127. Colegiul mai constată că instanța de fond a inclus în dispozitiv soluții de constatare a depunerii cererilor din 14 septembrie 2022 și 18 noiembrie 2022, însoțite de obligația pârâtei de a le înregistra, fără a explica efectul juridic concret și actual al unei asemenea măsuri la data pronunțării hotărârii.

128. Deși o pretenție în constatare poate, în condițiile legii, să constituie obiectul unei acțiuni, instanța era obligată să stabilească interesul procesual actual, efectul juridic urmărit și legătura dintre constatarea depunerii cererilor, obligația de înregistrare și legalitatea concedierii contestate.

129. Or, înregistrarea retroactivă a unor cereri după încetarea raportului de muncă nu putea fi dispusă ca o simplă operațiune formală, fără a se explica în ce mod această măsură restabilește dreptul pretins și ce consecințe juridice produce asupra raportului de muncă litigios.

130. La rejudecare, instanța urmează să delimiteze constatările de fapt necesare motivării de soluțiile susceptibile de executare care pot fi cuprinse în dispozitiv și să formuleze dispozitivul în mod clar, precis și apt de executare.

131. Mai mult, includerea constatărilor de fapt în dispozitiv este de natură să confere acestora autoritate de lucru judecat într-o formă care depășește cadrul legal al soluției pronunțate, afectând dreptul părților la o examinare clară și previzibilă a litigiului. În consecință, hotărârea este afectată de un viciu de legalitate și de motivare, deoarece instanța a confundat elementele ce țin de fundamentarea soluției cu cele ce țin de soluția însăși.

132. Colegiul reține, așadar, că nesoluționarea cererii de concretizare din 8 octombrie 2024, determinarea greșită a obiectului acțiunii, pronunțarea asupra unei pretenții care nu mai era menținută și formularea insuficient de clară a soluțiilor din dispozitiv afectează legalitatea hotărârii atacate și impun casarea acesteia..

133. Temeiul care justifică trimiterea cauzei spre rejudecare îl constituie necesitatea clarificării situației juridice a funcției litigioase și, în cazul confirmării ocupării acesteia de o altă persoană, examinarea participării persoanei respective în proces, pentru a evita soluționarea drepturilor unei persoane neantrenate în cauză, în sensul art. 388 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă.

134. Atragerea unei asemenea persoane pentru prima dată în apel nu ar constitui un remediu efectiv, deoarece aceasta ar fi lipsită de posibilitatea participării la administrarea probelor și la stabilirea situației de fapt în prima instanță. Din acest motiv, încălcarea nu poate fi înlăturată prin pronunțarea unei noi hotărâri în apel.

135. În aceste circumstanțe, Colegiul constată că singurul remediu procesual apt să asigure examinarea legală și contradictorie a cauzei îl constituie casarea integrală a hotărârii și trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

136. Casarea integrală se impune deoarece încălcările constatate privesc determinarea obiectului acțiunii, componența participanților la proces și structura soluției pronunțate, elemente care nu permit menținerea separată a unor părți ale hotărârii fără riscul unor soluții contradictorii.

137. La rejudecarea cauzei, instanța de fond urmează să determine în mod expres obiectul acțiunii în raport cu cererea de concretizare din 8 octombrie 2024 și cu efectele actelor procedurale rămase definitive.

138. Instanța va verifica situația juridică actuală a funcției din care reclamanta a fost concediată și, în cazul în care constată că aceasta este ocupată de o altă persoană, va examina necesitatea atragerii persoanei respective în proces în calitate de intervenient accesoriu.

139. Totodată, instanța va stabili circumstanțele relevante pentru legalitatea sancțiunii disciplinare, inclusiv: modalitatea și data depunerii cererilor din 14 septembrie 2022 și 18 noiembrie 2022; modul în care angajatorul a soluționat ori a comunicat poziția asupra acestor cereri; data și modalitatea constatării absenței imputate; existența solicitării explicațiilor scrise din partea salariatei; respectarea termenului de aplicare a sancțiunii disciplinare; respectarea garanțiilor sindicale aplicabile; efectele juridice concrete ale pretențiilor menținute de reclamantă.

140. La rejudecarea cauzei, prima instanță va examina pretențiile menținute de reclamantă prin prisma argumentelor și probelor tuturor participanților la proces, va stabili sarcina probațiunii pentru fiecare fapt relevant și va aprecia probele în ansamblu și în interconexiunea lor, fără ca indicațiile prezentei decizii să prejudicieze aprecierea probelor sau soluția ce urmează a fi pronunțată asupra fondului.

141. La rejudecarea cauzei, instanţa de fond, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei pretenţiilor din acţiune urmează să verifice cerinţele prin prisma argumentelor şi probelor atât a părţii reclamante, cât şi a părţii pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecinţă soluţia adoptată să fie certă şi coerentă.

142. În conformitate cu art.art.385 alin.(1) lit.d), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de avocatul Tatiana Voloh, în interesele apelantei Bicherschi Victoria, și apelul declarat de Primăria or. Căușeni.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 13 iunie 2025.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Bicherschi Victoria împotriva Instituției de Educație Timpurie Grădinița-creșă nr.7 din or.Căușeni, intervenient accesoriu Primăria or. Căușeni, cu privire la anularea ordinului și încasarea indemnizație, se trimite la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecător — Eleonora Badan-Melnic

Judecătorii: — Svetlana Vîșcu

Roman Pascari